

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/199/2020
Identifikačné číslo spisu:	7512207414
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7512207414.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu W. D., narodeného XX. L. XXXX, bývajúceho v O., Š. XXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, proti žalovanému I. C., narodenému X. C. XXXX, bývajúcemu v A. XXX, zastúpenému advokátkou JUDr. Zuzanou Semanovou, so sídlom v Košiciach, Garbiarska 5, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 15C/54/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. marca 2019 sp. zn. 9Co/114/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) (v poradí druhým) rozsudkom z 8. júna 2017, č. k. 15C/54/2012-264 žalobu žalobcu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 100%.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX k. ú. O., zapísanej pod B1 - parcele registra C - stavba, parcela č. 237 - záhrady o výmere 502 m², parcela č. 238 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 362 m² a parcela č. 238 - rodinný dom č. súpisné 31, z dôvodu odstúpenia od kúpnopredajnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny v plnom rozsahu. Žiadal, aby sa súd otázkou platnosti alebo neplatnosti kúpnej zmluvy zaoberal ako predbežnou otázkou. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom z 27. marca 2015 žalobu zamietol. Krajský súd v Košiciach uznesením zo 17. novembra 2016 tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalobca v konaní tvrdil, že kúpna zmluva uzavretá medzi stranami 2. novembra 2010, predmetom ktorej boli prevody vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam, je neplatná, nakoľko nebola uzavretá slobodne a vážne, a zároveň bola uzavretá v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Z opatrnosti, dňa 6. februára 2013 odstúpil od tejto zmluvy z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny v plnom

rozsahu.

4. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že medzi stranami bola 2. novembra 2010 uzavretá kúpnopredajná zmluva, na základe ktorej malo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam, s tým, že dohodnutá kúpna cena vo výške 24.895,- eur (čl. 3) mala byť vyplatená tak, že sumu 11.000 eur vyplatí kupujúci (žalovaný) v hotovosti pri podpise zmluvy do rúk predávajúceho (žalobcu) a sumu 13.895,- eur zaplatí kupujúci v hotovosti do rúk predávajúceho najneskôr do 31. mája 2011. Strany sa následne dohodli na tom, že kupujúci (žalovaný), uhradí zo sumy kúpnej ceny 13.895 eur všetky záväzky žalobcu, ktoré sa týkali prevádzaných nehnuteľností, čím by zaniklo záložné právo k nim, zriadené v prospech VÚB, a. s. a taktiež, že z tejto sumy vyplatí 2.000 eur za poradenstvo. Žalobca sa so žalovaným ďalej dohodol na tom, že žalovaný vyplatí za neho sumu 2.935,37 eur vymáhanú v exekučnom konaní sp. zn. Ex/809/2009 (čo aj urobil 28. októbra 2010), a zároveň na účet dražobníka zloží sumu 5.889,76 eur, v dôsledku čoho by bolo upustené od dražby nehnuteľností, ktorá sa mala konať 2. novembra 2010 a zároveň by došlo k zániku záložného práva k nehnuteľnostiam. Súd v tomto smere zistil, že dňa 2. novembra 2010 sa mala konať dražba nehnuteľností evidovaných na LV č. XXX, na uspokojenie pohľadávky VÚB, a. s., zabezpečenej záložným právom k týmto nehnuteľnostiam. Znaleckým posudkom boli nehnuteľnosti ohodnotené na sumu 24.500 eur. Suma 2.935,37 eur vymáhaná na základe exekučného príkazu (sp. zn. Ex 809/09) v prospech VÚB, a. s. bola žalovaným uhradená 28. októbra 2010 a suma 5.889,76 eur, predstavujúca omeškané splátky, bola žalovaným zaslaná na účet VÚB, a. s., na základe čoho došlo k upusteniu od dražby. Súd ďalej zistil, že žalovaný na účet banky (vkladom dňa 22. februára 2010) uhradil za žalobcu aj sumu 11.049,43 eur titulom predčasnej splatnosti úveru (hypotéka č. U 11707-7). Vklad vlastníckeho práva žalovaného k označeným nehnuteľnostiam na podklade kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010 bol príslušnou správou katastra povolený dňa 2. decembra 2010 pod č. 3152/2010.

5. Žalobca v konaní tvrdil, že nikdy nemal záujem predat' rodinný dom, ale len si požičať od žalovaného peniaze za účelom predísť dražbe nehnuteľností, a preto mal za to, že kúpna zmluva z 2. novembra 2010 je neplatným právnym úkonom pre absenciu vážnosti prejavu vôle, pre jej uzavretie v tiesni, a pre nezaplatenie celej kúpnej ceny žalovaným. Súd prvej inštancie konštatoval, že nezistil dôvody pre neplatnosť kúpnej zmluvy, ani dôvody na odstúpenie podľa § 48 ods. 1, resp. § 49 Občianskeho zákonníka, keď i samotné zmluvné strany v čl. VII ods. 4 zmluvy vyhlásili, že si ju riadne prečítali, že jej obsah zodpovedá ich skutočnej slobodnej a vážnej vôli a že nebola spísaná v tiesni, či za nápadne nevýhodných podmienok. Zároveň konštatoval, že v čl. 6 ods. 3 sa zmluvné strany dohodli na tom, že od kúpnej zmluvy neodstúpia, s tým, že odstúpiť možno len od takej zmluvy, kde to zákon vyslovene uvádza, alebo ak sa účastníci takto dohodli. Keďže si zmluvné strany možnosť odstúpenia od zmluvy nedohodli (práve naopak), mal za to, že odstúpenie od zmluvy z 29. januára 2013 nebolo platné. K argumentácii o uzavretí kúpnej zmluvy v tiesni (ako dôvodu pre jej odstúpenie podľa § 49 Občianskeho zákonníka), súd uviedol, že táto v konaní nebola preukázaná, keď síce bolo pravdou, že žalobcovej rodine hrozila exekúcia, resp. dražba nehnuteľností, avšak finančné prostriedky žalovaný vyplatil ešte pred uzavretím samotnej kúpnopredajnej zmluvy, čím došlo k upusteniu od dražby a vyplatenie zostatku kúpnej ceny, potvrdil vo svojej výpovedi i svedok A.. Tvrdenie žalobcu, že nemal záujem nehnuteľnosť predávať, ale si len od žalovaného požičať finančné prostriedky, bolo v konaní vyvrátené svedeckými výpoveďami R. D. a E. L.. K zmluve z 28. októbra 2010, ktorá mala byť uzavretá ešte pred kúpnu zmluvou z 2. novembra 2010 a ktorej podpisy mali byť overené v notárskom centrálnom registri podpisov u notárky JUDr. Evy Pršebice, kde na strane budúcich kupujúcich mali vystupovať W. D. a K. D. a dohodnutou kúpnu cenou mala byť suma 11.000 eur súd uviedol, že takáto zmluva mu nebola stranami predložená (žalovaný jej existenciu popieral) a preto jej správnosť a pravdivosť posudzovať nemohol.

6. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil i to, že 13. mája 2011 žalovaný (ako prenajímateľ) uzavrel so žalobcom a jeho manželkou (ako nájomcami) zmluvu o nájme týchto nehnuteľností na obdobie od 1. mája 2011 do 31. decembra 2011 za dohodnuté nájomné s tým, že nájomcovia sú povinní sa z prenajíateľa nehnuteľnosti vysťahovať, ak nedôjde k predĺženiu nájomnej zmluvy. Ďalej súd zistil, že dňa 23. novembra 2011 strany uzavreli dohodu o urovnaní (podpísanú i svedkami p. G. a p. J.), v ktorej

uviedli, že od júla 2011 budú nájomcovia uhrádzať na nájomnom za užívanie domu sumu 200 eur, ďalej si v nej upravili a vysporiadali vzájomné vzťahy, práva a povinnosti prenajímateľa a nájomcov, ktoré im vznikli z kúpnej zmluvy a zo zmluvy o nájme s tým, že žalobca s manželkou môžu zostať v predmetnom rodinnom dome do času, kým si vysporiadajú svoje rodinné záležitosti. V čl. 1 tejto dohody si zároveň vymedzili, že kúpnu zmluvou sa na účely tejto dohody rozumie kúpna zmluva z 2. novembra 2010 a kúpnu cenou suma 24.895 eur, ktorú žalovaný žalobcovi v zmysle podmienok kúpnej zmluvy vyplatil a ktorej vklad bol príslušnou správou katastra povolený dňa 2. decembra 2010 pod V - 3152/10. V čl. 4 ods. 1 dohody o urovnaní nájomcovia (žalobca s manželkou) uznali, že im bola dohodnutá kúpna cena za predanú nehnuteľnosť vyplatená v zmysle podmienok dohodnutých v kúpnej zmluve a že predané nehnuteľnosti vypracú do 31. decembra 2011.

7. Na základe uvedeného mal súd prvej inštancie za to, že urovnaním došlo k zániku pôvodného sporného záväzku (sporných práv a povinností, ktoré boli obsahom dohody o urovnaní), a k vzniku nového záväzku, ktorý nahradil tento pôvodný záväzok. Práve touto dohodou o urovnaní, ktorú strany podpísali, sa vyriešili (medzi nimi) sporné otázky. Súd dohodu o urovnaní považoval za platnú a účinnú. Mal za to, že v danom prípade sporné skutočnosti týkajúce sa kúpnej zmluvy, kúpnej ceny ako i nájmu, boli zakotvené v dohode o urovnaní, pričom doposiaľ všetky nahradzované a zrušované právne vzťahy sa nahradili jediným záväzkovým právnym vzťahom. Z týchto dôvodov žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

8. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. marca 2019, sp. zn. 9Co/114/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Potvrdenie prvoinštančného rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou majúť za to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol.

9. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca si vo svojom odvolaní odporuje, keď na jednej strane tvrdí, že nikdy nemal záujem predať rodinný dom žalovanému, ale si len od neho požičať peniaze, aby predišiel dražbe s tým, že žalovaný vyrovná za neho dlhy, ktoré mal, a na druhej strane tvrdí, že od kúpnopredajnej zmluvy odstúpil z dôvodu nevyplatenia časti kúpnej ceny v sume 3.020,44 eur. Odvolací súd bol zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že kúpna zmluva nebola uzavretá v tiesni, keďže táto skutočnosť nebola v konaní preukázaná a hoci žalobcovej rodine hrozila exekúcia, resp. dražba nehnuteľnosti, finančné prostriedky im boli žalovaným vyplatené ešte pred uzavretím samotnej kúpnopredajnej zmluvy, čím došlo k upusteniu od dražby. Pokiaľ išlo o tieseň a nápadne nevýhodné podmienky pri uzavieraní kúpnej zmluvy, odvolací súd poukázal napr. na rozhodnutie Ústavného súdu SR - Nález I.ÚS 145/2008 z 26. februára 2009, v zmysle ktorého „pod pojmom tieseň treba rozumieť taký hospodársky, sociálny alebo psychický stav, ktorý na konajúceho dolieha takým spôsobom a takou závažnosťou, že urobí právny úkon, ktorý by inak neurobil, alebo u dvojstranných konaní, by úkon neuzavrel. Tieseň musí mať základ objektívne v existujúcom a pôsobiacom stave, musí pre ňu byť daný objektívny dôvod a súčasne sa musí stať aj pohánkou pre prejav vôle konajúcej dotknutej osoby tak, že koná vo svoj neprospech. Pritom tieseň nemožno chápať ako jednorazový akt, ale aj v širších súvislostiach ako dlhodobý proces, ktorého výsledkom bolo, že fyzická osoba urobila ako vlastník úkon, ktorý by inak v právnom štáte neurobila (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/93/97 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe č. 02/1998, č. 12 a pod.)“. V danej veci, aj v prípade, ak by pretrvávala hrozba exekúcie, resp. dražby predmetnej nehnuteľnosti, táto sama o sebe nemohla byť dôvodom, pre ktorý by bolo možné pokladať konanie žalobcu pri uzavieraní kúpnej zmluvy za konanie v tiesni.

10. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že predmetná kúpna zmluva nebola neplatným právnym úkonom. V ďalšom, na rozdiel od súdu prvej inštancie, mal za to, že predávajúci môže po uplynutí dodatočne poskytnutej lehoty, odstúpiť od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny kupujúcim, aj keď to nebolo medzi účastníkmi dohodnuté (stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 1997 Cp29/97). Uviedol, že zákon upravuje právo odstúpiť od zmluvy jednak pre prípad uzavretia zmluvy v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok (§ 49

Občianskeho zákonníka) a ďalej predovšetkým ako sankciu za omeškanie dlžníka (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka), či za iné porušenie zmluvných povinností (napr. § 597 a § 623, § 697 Občianskeho zákonníka). Okrem prípadov zákonom stanovených, je možné od zmluvy odstúpiť aj vtedy, ak to bolo jej subjektmi dohodnuté, či už pri uzavretí zmluvy, alebo dodatočne. Z uvedeného vyplýva, že bolo potrebné rozlišovať možnosť odstúpenia od zmluvy, ktorú v určitých prípadoch pripúšťa zákon (napr. § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a ktoré sa zakladá na zmluve podľa § 497 Občianskeho zákonníka. Preto v dôsledku omeškania dlžníka, ktorý nesplnil dlh ani dodatočne v primeranej lehote, ktorú mu veriteľ poskytol, vzniká veriteľovi právo od zmluvy odstúpiť, aj keď si túto možnosť s dlžníkom nedohodli.

11. V danej veci žalobca využil možnosť odstúpenia od zmluvy z dôvodu, že podľa jeho tvrdenia žalovaným nebola vyplatená celá kúpna cena za nehnuteľnosť. Jeho právo na odstúpenie od zmluvy by tak predstavovalo sankciu pre omeškanie dlžníka s plnením podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak nevyhnutným predpokladom pre takéto platné odstúpenie od zmluvy by bolo, aby veriteľ poskytol dlžníkovi dodatočne primeranú lehotu na plnenie a až v prípade, že ani v tejto lehote by dlžník veriteľovi svoj dlh neuhradil, vzniklo by mu právo od zmluvy odstúpiť. V danej veci však o takýto prípad nešlo, nakoľko žalobca v konaní ani len netvrdil, že by žalovanému poskytol dodatočne primeranú lehotu na plnenie. Na druhej strane tvrdil, že v skutočnosti neuzatváral kúpnopredajnú zmluvu s úmyslom prevodu vlastníckeho práva na žalovaného, že išlo len o akýsi druh pôžičky za účelom uhradenia jeho dlhov, v snahe predísť exekúcii predmetnej nehnuteľnosti, čím si sám odporoval. Odvolací súd preto uzavrel, že hoci súd prvej inštancie na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval právny predpis týkajúci sa možnosti odstúpenia od zmluvy (keď opomenul aplikovať aj § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka), jeho rozhodnutie je vecne správne, a to z ďalších dôvodov uvedených v jeho rozhodnutí.

12. Predovšetkým ide o jeho závery, že strany sporu dňa 23. novembra 2011 uzavreli dohodu o urovaní podľa § 585 až § 587 Občianskeho zákonníka, v ktorej si vysporiadali vzájomné práva a povinnosti prenajímateľa a nájomcov, ktoré vznikli z kúpnej zmluvy a zo zmluvy o nájme uzavretých medzi nimi. V jej čl. II. sa uvádza, že predávajúci predali rodinný dom a pozemok, prevzali kúpnu cenu, ale potrebovali na čas, pokiaľ si usporiadajú svoje rodinné záležitosti, zostať v predanom rodinnom dome. Záväzkový právny vzťah, ktorý vznikol medzi prenajímateľom a nájomcom z kúpnej zmluvy ako aj zo zmluvy o nájme, sa v plnom rozsahu nahradil záväzkovým právnym vzťahom, ktorý vyplýval z tejto dohody. V čl. IV - Urovanie bod. 1 nájomcovia uznali, že dohodnutá kúpna cena za predané nehnuteľnosti im bola ako predávajúcim vyplatená v zmysle podmienok dohodnutých v kúpnej zmluve, že ako predávajúci z kúpnej zmluvy, uznávajú svoj záväzok z kúpnej zmluvy a teda, že sú povinní so všetkými členmi svojej domácnosti opustiť a úplne vypratať predmetné nehnuteľnosti, ktoré stále užívajú najneskôr do 31. decembra 2011 s tým, že na čl. IV ods. 1 kúpnej zmluvy sa neprihliada. Dodatočné tvrdenia žalobcu, že aj v tomto prípade išlo o neplatnú dohodu o urovaní, sa preto odvolaciemu súdu javili ako účelové a ničím nepreukázané. Tvrdenia žalobcu, že na strane žalovaného došlo k nekalým praktikám, pred súdom neboli preukázané, v dôsledku čoho žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení.

13. Odvolací súd uviedol, že podstatou dohody o urovaní podľa § 585 Občianskeho zákonníka je, že urovanie má za následok zánik pôvodného sporného záväzku (sporných práv a povinností) a vznik záväzku nového, ktorý nahrádza pôvodný záväzok. Urovanie možno teda definovať ako dvojstranný právny úkon majúci za následok zánik pôvodného záväzku a súčasne vznik nového záväzku. Zmluva podľa § 585 Občianskeho zákonníka vyžaduje pochybnosť alebo spornosť práv a povinností. Spornosť sa môže týkať aj spornosti samotnej existencie záväzkového vzťahu. Na rozdiel od iných prípadov zániku práva, môže dôjsť aj k urovnaniu vzťahov pri neexistencii práva, ktorého existencia sa javí ako sporná alebo pochybná. Účelom dohody je účel sledovaný zákonom odstrániť všetky pochybnosti (rozpory) zmluvných strán. Účelom urovnania nie je zistiť, ako sa veci v skutočnosti majú, ale predísť ďalším nezrovnalostiam alebo sporom tým, že pôvodný záväzok, v ktorom sa sporné právo vyskytlo sa ruší a nahradí sa novým záväzkom. Sporné otázky sú spravidla riešené formou vzájomných ústupkov. Nie je však vylúčené, že účastníci po objasnení sporných stanovísk v dohode potvrdia, či podrobnejšie vymedzia svoje doterajšie práva a povinnosti urovaním, teda nemusí vždy dôjsť k faktickej zmene rozsahu vzájomných práv a povinností účastníkov. Urovanie sa môže týkať len niektorých vzájomných

práv a povinností ohľadom ktorých účastníci neboli v zhode celého záväzkového právneho vzťahu alebo všetkých doterajších záväzkov medzi účastníkmi (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28 Cdo/4103/2010).

14. V danej veci si strany dohodou o urovnaní z 23. novembra 2011 vysporiadali vzájomné práva a povinnosti, a to sporné práva, ktoré vznikli z kúpnej zmluvy a následne z nájomnej zmluvy, ktorá bola medzi nimi uzavretá, z ktorej vyplynulo, že účastníci zmluvy si objasnili sporné stanoviská a potvrdili si svoje doterajšie práva a povinnosti vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti (išlo o kúpnu zmluvu uzavretú 2. novembra 2010 medzi predávajúcim W. D. a kupujúcim I. C., o kúpnu cenu vo výške 24.895 eur, ktorá bola kupujúcim aj v zmysle podmienok kúpnej zmluvy predávajúcim vyplatená, ktorej vklad bol povolený pod V-3152/10 dňa 2. decembra 2010). Existencia platnej dohody o urovnaní vylúčila a vyvrátila dôvody, pre ktoré žalobca spochybňuje platnosť uzavretej kúpnopredajnej zmluvy a dôvody na odstúpenie od zmluvy. Z uvedených dôvodov už nebolo podstatné a rozhodné, či uzavretiu kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010 predchádzali iné právne úkony medzi žalobcom a žalovaným a vyhodnotiť správu od notárky JUDr. Evy Pršebice zo 4. júna 2013, ktorá mala potvrdzovať existenciu kúpnej zmluvy z 28. októbra 2010 a ani ďalšie v odvolaní namietané skutočnosti.

15. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

16. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že ho podáva podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Uviedol, že mu súdy svojím postupom odňali možnosť konať pred súdom a popreli jeho právo na spravodlivý proces, pričom vec i nesprávne právne posúdili. Nesprávne právne posúdenie sa týkalo predovšetkým vyriešenia otázok: „či (a) kúpna zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným z 2. novembra 2010 je platným alebo neplatným právnym úkonom, (b) či odstúpenie od kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010 je platným alebo nie, (c) či dohoda o urovnaní z 23. novembra 2011 je platným alebo neplatným právnym úkonom“. Dovolateľ vytýkal súdu prvej inštancie, že sa neriadil pokynmi odvolacieho súdu uvedenými v jeho (prvom) zrušujúcom rozhodnutí zo 17. októbra 2016 sp. zn. 9Co/537/2015 a vo veci rozhodol bez toho, aby na základe vykonaného dokazovania vychádzal z náležite zisteného skutkového stavu, resp. aby vec náležite právne posúdil. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie preto považuje za nepreskúmateľné. Ani odvolací súd sa relevantným spôsobom nevysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu, a preto aj jeho rozhodnutie možno označiť za nepreskúmateľné. Týmto súdy de facto odňali žalobcovi možnosť konať pred súdom a zasiahli do jeho procesných práv, čím porušili právo žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd ďalej nechal bez povšimnutia skutočnosť, že súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávne skutkové zistenia, ktoré nemali oporu v jednotlivých dôkazoch. Predovšetkým išlo o nezrovnalosti ohľadne spôsobu zaplatenia kúpnej ceny. Následne sa súdy náležite nezaoberali otázkou platnosti/neplatnosti kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010, keď nezohľadnili argumentáciu žalobcu týkajúcu sa obchádzania zákona, omylu, nedostatku vôle a existencie tiesne v čase jej uzavretia. Názor súdov, že žalobca nepreukázal tieseň pri uzatváraní kúpnej zmluvy, je potom príkladom ignorancie preukázaných časových a vecných okolností, ktoré predchádzali uzavretiu kúpnej zmluvy, predovšetkým skutočností, ktoré vyplývali zo správy notárky JUDr. Evy Pršebice a z výpovedí svedkov. Dovolateľ má za to, že kúpna zmluva je neplatným právnym úkonom pre jej rozpor so zákonom (resp. obchádzanie zákona), nakoľko jej účelom nebol trvalý prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ale zabezpečovací prevod vlastníckeho práva, pričom neboli splnené podmienky ustanovené ani pre tento inštitút, a to jeho dočasnosť. Kúpna zmluva je neplatná aj pre omyl, pretože žalobca nevedel, čo podpisuje, jej obsah si neprečítal, nakoľko nepredpokladal, že ide o ďalšiu kúpnu zmluvu, keď už predtým 28. októbra 2010 podpisoval inú zmluvu, čo potvrdzovala i správa notárky JUDr. Evy Pršebice. Takisto vôľa žalobcu pri podpisovaní kúpnej zmluvy nebola vážna (resp. úplne absentovala), pretože žalobca nemienil natrvalo previesť vlastnícke právo na iného, ale len poskytnúť nehnuteľnosti ako zábezpeku vrátenia pôžičky, ktorú mu žalovaný poskytol. Žalobca preukázal i tieseň pri podpise kúpnej zmluvy, ktorá vyplývala zo skutočnosti, že hrozila dražba nehnuteľností, v ktorej

býval s manželkou a otcom v pokročilom veku, keď nemal finančné prostriedky na zaplatenie dlhu a zmarenie dražby. Súd sa nevysporiadali ani s tým, že žalovaný nehovoril pravdu o skutočných dohodách s rodinou žalobcu ohľadom sporných nehnuteľností. Žalobca sa nestotožňuje ani s názorom odvolacieho súdu o neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, keď od uzavretia zmluvy do spísania oznámenia o odstúpení ubehla doba viac ako dvoch rokov, ktorú potom možno považovať za viac ako primeranú dodatočnú dobu poskytnutú žalovanému na splnenie jeho dlhu z titulu zaplatenia kúpnej ceny (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z doterajšieho dokazovania totiž vyplýva, že žalovaný z dohodnutej kúpnej ceny 24.895 eur žalobcovi uhradil len 21.874,56 eur. Odstúpenie od zmluvy preto žalobca považuje za platné a účinné. V ďalšom žalobca namieta i neplatnosť dohody o urovnaní, keď táto bola rovnako uzavretá v tiesni, je neurčitá a bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi. Ak by aj súdy túto dohodu považovali za určitú, táto nebola uzavretá dobromyseľne a preto by bola neplatná i podľa § 586 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dovolateľ má tak za to, že súdy postupovali v konaní v rozpore s ust. § 191 C. s. p., odôvodnenia ich rozsudkov nezodpovedajú zásadám formálnej logiky, nezohľadňujú podstatnú časť tvrdení žalobcu, sú arbitrárne a nepreskúmateľné. Zároveň súdy nesprávne právne vyhodnotili i platnosť namietaných právnych úkonov. Záverom dovolania žalobca navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku.

17. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení navrhol dovolanie zamietnuť. Zvýraznil, že žalované nehnuteľnosti vlastní už deväť rokov, avšak ich užívaniu mu žalobca doposiaľ bráni. Má za to, že v danej veci nie sú splnené dôvody prípustnosti dovolania.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, pristúpil k skúmaniu splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania a predpokladov prípustnosti dovolania.

19. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Jeho účelom je náprava najzávažnejších procesných pochybení (zmätočných rozhodnutí) a riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Je prípustné proti dvom skupinám rozhodnutí odvolacieho súdu, a to proti rozhodnutiam postihnutým tzv. zmätočnosťou vadou (§ 420 C. s. p.) a proti rozhodnutiam zásadnej právnej významnosti (§ 421 C. s. p.). Tým sú zároveň určené dva prípustné dovolacie dôvody, a to dovolačný dôvod spočívajúci vo vadách uvedených v § 420 C. s. p. a dovolačný dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci za splnenia predpokladov uvedených v § 421 C. s. p.

20. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi

názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23. Dovolací súd v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. Zaoberanie sa týmto dovolacím dôvodom v poradí ako prvým je dané jednak jeho povahou (zmätočnosť konania v zásade znemožňuje posudzovanie správnosti rozhodnutia z hľadiska právneho posúdenia veci), jednak jeho umiestnením v C. s. p. (predchádza dovolaciemu dôvodu vyplývajúcemu z § 421 ods. 1 C. s. p.), a tiež tým, že existencia tohto dôvodu zakladá nielen prípustnosť, ale zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania, v dôsledku čoho sa zaoberanie prípadným ďalším uplatneným dovolacím dôvodom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 C. s. p. stáva neefektívnym, a teda bezpredmetným.

24. Z obsahu dovolania (vychádzajúc z článku 11 ods. 1 Základných princípov C. s. p. a ustanovenia § 124 ods. 1 C. s. p.) vyplýva, že žalobca v dovolaní namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, nedostatočne zistený skutkový stav veci majúci svoj základ v neobjektívnom hodnotení dôkazov a napokon i nesprávne právne posúdenie otázok platnosti kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010, odstúpenia od nej a dohody o urovnaní.

25. Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta i to, že súdy nevysvetlili dôsledky, prípadne účinky alebo vecné súvislosti niektorých skutočností, z hľadiska obsahového ide o námietku, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, prípadne nepreskúmateľné.

26. Dovolateľ v súvislosti s uplatnenou prípustnosťou dovolania namieta de facto nesprávne vyvodené skutkové závery ohľadne spôsobu zaplatenia kúpnej ceny, nepreukázania tiesne pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ako aj nezohľadnenie skutočností, ktoré predchádzali uzavretiu kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010 (predovšetkým tých, ktoré vyplývali zo správy notárky JUDr. Evy Pršebice a z výpovedí svedkov). V rámci právneho posúdenia uzavretú kúpnu zmluvu z 2. novembra 2010 považoval za neplatnú pre jej rozpor so zákonom (resp. pre obchádzanie zákona), keď jej účelom nemal byť trvalý prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ale len zabezpečovací prevod, pre platnosť ktorého takisto neboli splnené zákonom stanovené podmienky, najmä jeho dočasnosť. Ďalej ju považoval za neplatnú aj pre omyl žalobcu a nedostatok vážnosti jeho vôle pri jej uzatváraní. Nestotožnil sa ani s právnym posúdením odvolacieho súdu v otázke neplatnosti odstúpenia od zmluvy, keď mal za to, že žalovanému od uzavretia zmluvy do odstúpenia od nej, uplynula primeraná dodatočná doba na splnenie svojho dlhu z titulu zaplatenia kúpnej ceny (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a napokon nesúhlasil ani s právnym posúdením platnosti dohody o urovnaní, ktorá bola podľa neho rovnako uzavretá v tiesni, bola neurčitá a tiež uzavretá v rozpore s dobrými mravmi.

27. V súvislosti s dovolacou námietkou ohľadne nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu dovolací súd poukazuje na to, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa žaloba týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v civilnom konaní nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie účastníkov konania, resp. strán sporu. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy, alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

28. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalobca naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej

praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

29. Pokiaľ dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

30. Rovnako Najvyšší súd dospel i k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

31. Nedôvodná, neopodstatnená a vo svojej podstate účelová je i dovolacia námietka žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Prvostupňové a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto nemôže dôvodne a opodstatnene namietkať, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

32. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dovolací súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení

rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (napr. rozhodnutia vo veciach Ruiz Torija proti Španielsku, Hiro Balani proti Španielsku, Georgiadis proti Grécku, Higgins proti Francúzsku). Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

33. K námietkam dovolateľa dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (bod 27. až 37.), v ktorom odvolací súd (stotožňujúc sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie a poukazujúc na ním vykonané dokazovanie) jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom odôvodnil všetky relevantné aspekty týkajúce sa platnosti uzavretej kúpnej zmluvy, nepreukázania tiesne pri jej uzavretí, nesplnenia podmienok pre platné odstúpenie od kúpnej zmluvy, a predovšetkým týkajúce sa platného uzavretia dohody o urovnaní z 23. novembra 2011. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí jasne konštatoval, že „kúpna zmluva nebola uzavretá v tiesni, keď táto skutočnosť nebola v konaní preukázaná a hoci žalobcovej rodine hrozila exekúcia, resp. dražba nehnuteľnosti, finančné prostriedky im boli žalovaným vyplatené ešte pred uzavretím samotnej kúpnopredajnej zmluvy, čím došlo k upusteniu od dražby“. Zdôraznil, že „aj v prípade, ak by pretrvávala hrozba exekúcie, resp. dražby predmetnej nehnuteľnosti, táto sama o sebe nemohla byť dôvodom, pre ktorý by bolo možné pokladať konanie žalobcu pri uzavieraní kúpnej zmluvy za konanie v tiesni“. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie ohľadne platnosti kúpnej zmluvy a v ďalšom síce mal za to, že v dôsledku omeškania dlžníka (žalovaného) so zaplatením kúpnej ceny vzniklo žalobcovi právo od zmluvy odstúpiť, avšak len za predpokladu, že by mu žalobca poskytol dodatočne primeranú lehotu splniť svoj dlh (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka), k čomu v danom prípade nedošlo. Za rozhodujúcu, však odvolací súd považoval dohodu o urovnaní z 23. novembra 2011, v ktorej si strany vysporiadali vzájomné práva a povinnosti, ktoré im vznikli z uzavretej kúpnej zmluvy a zmluvy o nájme. V nej strany jasne vyhlásili, že žalobca predal žalovanému rodinný dom a pozemok, prevzal kúpnu cenu (táto mu mala byť vyplatená v zmysle podmienok dohodnutých v kúpnej zmluve), a potreboval na čas, pokiaľ si usporiada svoje rodinné záležitosti, zostať v predanom rodinnom dome (so záväzkom následne rodinný dom so všetkými členmi svojej domácnosti opustiť). Odvolací súd mal za to, že práve predmetnou dohodou o urovnaní si strany sporu vysporiadali medzi nimi dovtedy sporné práva a povinnosti a potvrdili, že ohľadne žalovaných nehnuteľností uzavreli dňa 2. novembra 2010 kúpnu zmluvu za kúpnu cenu vo výške 24.895 eur, ktorá bola kupujúcim v zmysle podmienok kúpnej zmluvy vyplatená predávajúcim, a ktorej vklad bol povolený pod V-3152/10 dňa 2. decembra 2010). Odvolací súd následne uzavrel, že existencia tejto platnej dohody o urovnaní vylúčila a vyvrátila dôvody, pre ktoré žalobca spochybňuje platnosť uzavretej kúpnopredajnej zmluvy a dôvody na odstúpenie od zmluvy. Zároveň zdôraznil, že vzhľadom na uvedené, nebolo už podstatné a rozhodné, či uzavretiu kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010 predchádzali aj iné právne úkony medzi žalobcom a žalovaným a preto nepovažoval za hospodárne, vyhodnocovať správu od notárky JUDr. Evy Pršebice zo 4. júna 2013, ktorá mala potvrdzovať existenciu kúpnej zmluvy z 28. októbra 2010 a ani ďalšie v odvolaní namietané skutočnosti.

34. Dovolací súd tiež pripomína, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia nie je právne relevantná správnosť právnych záverov, ku ktorým súd dospel, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

35. Obsah súdneho spisu v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcu (dovolateľa), že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil riadnym a náležitým spôsobom. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol konkrétnym, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; odôvodnenie jeho rozhodnutia (vo vzájomnej súvislosti s konaním, rozhodnutím

a odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie) má náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a preto ho v žiadnom prípade nemožno považovať za nedostatočné alebo arbitrárne. Ako už bolo uvedené vyššie, za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

36. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

37. Dovolací dôvod uplatnený podľa § 420 písm. f) C. s. p. preto nebol daný a dovolanie v tejto časti bolo treba odmietnuť pre neprípustnosť v zmysle § 447 písm. c) C. s. p.

38. Následne dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

39. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

40. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

41. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

42. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle ust. § 432 ods. 2 C. s. p. nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľky riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodovanie odvolacieho súdu a ktorá v jeho rozhodovacej praxi nebola vyriešená.

43. Nie je povinnosťou dovolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti.

44. V predmetnej veci však bolo dovolanie v tejto časti postihnuté vadou spočívajúcou v riadnom nevymedzení uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 C. s. p. Žalobca síce v dovolaní naformuloval tri právne otázky „či (a) kúpna zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným z 2. novembra 2010 je platným alebo neplatným právnym úkonom, (b) či odstúpenie od kúpnej zmluvy z 2. novembra 2010 je platným alebo nie, (c) či dohoda o urovnaní z 23. novembra 2011 je platným alebo

neplatným právnym úkonom", avšak nešlo o otázky zásadného významu, resp. o otázky (pokiaľ ide o prvé dve z nich), na ktorých riešení založil odvolací súd svoje rozhodnutie.

45. Dovolací súd je oprávnený preskúmať len správnosť posúdenia takých právnych otázok zo strany odvolacieho súdu, ktoré majú charakter tzv. právnej otázky zásadného významu. Pod týmto pojmom možno rozumieť len také právne otázky, ktorých riešenie je významné nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale ich riešenie je významné aj zo širších hľadísk. Najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky, t. j. právnymi otázkami zásadného významu sú len také právne otázky, ktorých posúdenie má všeobecný vplyv na prípady podobnej povahy. Inými slovami, Najvyšší súd sa môže v rámci dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p. zaoberať len takými právnymi otázkami, ktorých záväzná vyriešenie v konaní pred dovolacím súdom môže buď potvrdiť alebo vyvrátiť doterajšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu v danej otázke (písm. a/), alebo ju zaviesť (písm. b/), príp. odstrániť rozdielnosť jej riešenia (písm. c/).

46. Dovolací súd je zároveň oprávnený preskúmať riešenie len takej právnej otázky zásadného významu, (i) ktorá bola dovolacím súdom skutočne posudzovaná, (ii) ku ktorej zaujal odvolací súd v rozhodnutí svoje stanovisko, a (iii) na ktorej riešení založil svoje rozhodnutie. Dovolateľ nemôže byť preto úspešný vtedy, ak vo svojom dovolaní bude síce spochybňovať správnosť posúdenia zásadnej právnej otázky zo strany odvolacieho súdu, avšak posúdenie tejto zásadnej právnej otázky nebude pre rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci kľúčové.

47. V danej veci prvé dve žalobcom formulované právne otázky nespĺňajú kritériá uvedené v bode 46., nakoľko síce išlo o otázky odvolacím súdom posudzované, avšak na ich riešení odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil. Ako už bolo uvedené, z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd za rozhodujúcu, považoval právnu otázku platnosti dohody o urovnaní z 23. novembra 2011, v ktorej si strany mali vysporiadať dovtedy medzi stranami sporné práva a povinnosti, ktoré im vznikli z uzavretej kúpnej zmluvy a to tak, že uznali, že dňa 2. novembra 2010 uzavreli kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam, za dohodnutú kúpnu cenu 24.895 eur, ktorá bola žalobcovi v zmysle podmienok kúpnej zmluvy vyplatená žalovaným, a ktorej vklad bol povolený pod V-3152/10 dňa 2. decembra 2010. Odvolací súd mal za to, že práve predmetnou dohodou o urovnaní sa odstránili sporné otázky ohľadne platnosti samotnej kúpnej zmluvy, príp. platnosti odstúpenia od nej (odvolací súd v tomto smere konštatoval, že „existencia platnej dohody o urovnaní vylúčila a vyvrátila dôvody, pre ktoré žalobca spochybňoval platnosť uzavretej kúpnopredajnej zmluvy a dôvody na odstúpenie od zmluvy“) a preto v ďalšom nepovažoval za potrebné zaoberať sa i ďalšími, v odvolaní namietanými skutočnosťami. Možno konštatovať, že žalobca riadne nevymedzil dovolací dôvod spôsobom podľa § 432 ods. 2 C. s. p., keďže prvé dve žalobcom formulované právne otázky, neboli pre rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci kľúčové. Tou bola iba právna otázka platnosti dohody o urovnaní z 23. novembra 2011.

48. Napriek tomu, že žalobcom formulovaná tretia právna otázka vyššie uvedené kritérium spĺňala (t. j. odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie), túto však nebolo možné zároveň považovať za právnu otázku zásadného významu (bod 45). Riešenie všetkých troch žalobcom formulovaných právnych otázok, by totiž bolo významné iba pre danú prejednávajú vec, ich riešenie by však nebolo významné aj zo širších hľadísk (z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov) a teda ich posúdenie by nemalo všeobecný vplyv na prípady podobnej povahy. Riešenie otázok, či v danom prípade (vzhľadom na konkrétne okolnosti veci) boli právne úkony kúpnej zmluvy, odstúpenia od nej a dohody o urovnaní platnými právnymi úkonmi, nemôže potom mať dopad na prípady podobnej povahy, keďže ich posúdenie záviselo od konkrétnych okolností prejednávanej veci, ktoré sú v danom prípade jedinečné a nepoužiteľné pre iné prípady. Otázkami zásadného významu sú len také právne otázky, ktorých záväzná vyriešenie v konaní pred dovolacím súdom môže buď potvrdiť alebo vyvrátiť doterajšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu v danej otázke (§ 421 ods. 1 písm. a/), alebo ju zaviesť (§ 421 ods. 1 písm. b/), príp. odstrániť rozdielnosť jej riešenia (§ 421 ods. 1 písm. c/), a teda ich riešenie je významné z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov.

49. Je potrebné si tiež uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 C. s. p.) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p. (8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018). V danej veci žalobca dovolacie otázky formuloval práve spôsobom, ako odvolací dôvod (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.), a teda spôsobom, ako keby dovolací súd v konaní vystupoval ako „tretia súdna inštancia“. Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

50. V prípade absencie riadneho vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s novou koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) priechil i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C. s. p. (porovnaj analogicky sp. zn. 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

51. V predmetnej veci tak bolo dovolanie žalobcu v tejto časti postihnuté vadou spočívajúcou v riadnom nevymedzení uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 C. s. p., t. j. v absencii vymedzenia právnej otázky, resp. otázok, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.). Za riadne vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj toho, v čom táto nesprávnosť spočíva, resp. za riadne vymedzenie dovolacích otázok nemožno totiž považovať iba samotnú polemiku dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritiku toho, ako odvolací súd rozhodol, keďže tieto významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

52. V tejto časti dovolania bol preto daný dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. f) C. s. p.

53. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie dovolateľa odmietol.

54. Dovolací súd sa vzhľadom na spôsob rozhodnutia osobitne nezaoberal návrhom žalobcu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 C. s. p.

55. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p., tak, že žalovanému (úspešnému v dovolacom konaní) priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

56. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.